

SCRIERI CANTEMIRIENE ÎN ARIA DE INTERESE ALE MONAHILOR DE LA NEAMȚ

Dr. Andrei EȘANU, Dr. Valentina EȘANU
Institutul de Istorie,
Universitatea de Stat, Republica Moldova

Abstract

The study shows that some of Dimitrie Cantemir's works (Divan and Description of Moldavia) reached the Neamt Monastery from Moldova between the 18th and the first half of the 19th century. Copies of the Divan printed in Iasi in 1698, were part of the old library of the monastery, being read by monks in the Paisian and post-Pasian period (1763-1859). The Description of Moldavia was even more appreciated in Neamt, which, thanks to the efforts of the monks, saw the light of print in 1825, within the monastery's printing house. Since a small part of the edition remained in Neamt, the most of it, due again to the monks from Neamt Monastery, was sent to many ecclesiastical centers, libraries, and universities, in all the lands inhabited by Romanians, including Bessarabia.

Keywords: Dimitrie Cantemir, Divan, Description of Moldavia, Paisius Velicikovsky, Neamt Monastery Library

Cu 90 de ani în urmă, învățatul preot Paul Mihail a observat că secolul al XVIII-lea a trecut sub semnul a doi mari cărturari, definindu-l ca „epocă a lui Dimitrie Cantemir și a lui Paisie”¹. Născut pe când Dimitrie Cantemir, întors din campania persană, era grav bolnav, stingându-se curând din viață, Paisie a fost influențat de marele cărturar, îmbogățind astfel, mai târziu, universul cultural-spiritual al vieții obștii paisiene de la Neamț.

Starețul Paisie Velicikovski (21 decembrie 1722 – 15 noiembrie 1794), cunoscut și ca Paisie de la Neamț, canonizat în anul 1988 de Biserica Ortodoxă Rusă și prăznuit în Biserica Ortodoxă Română drept „Sfânt Cuvios” la 15 noiembrie, a intrat în istoria culturii și spiritualității românești, dar și a întregii creștinătăți ortodoxe, ca una dintre

¹ Mihail PAUL, „Legături culturale-bisericești dintre români și ruși în secolul XV-XX. Schiță istorică”, în *Revista Societății istorico-arheologice bisericești din Chișinău*, vol. XXII, Chișinău, 1932, pp. 230-250.